



# basic education

Department:  
Basic Education  
**REPUBLIC OF SOUTH AFRICA**

## **NATIONAL SENIOR CERTIFICATE**

**KREITI YA 12**

**SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)**

**LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)**

**DIBATSELA 2014**

**MEMORANTAMO**

**MEPUTSO: 70**

**Palomoka ya matlakala a memorantamo ke 7.**

**KAROLO YA A: PADI****KGATI YA MODITI – OK Matsepe****POTŠIŠO YA 1**

- 1.1 1.1.1 O na le lenyatšo  
O rata dintwa/Ke ntwadumela (2)
- 1.1.2 Ntshwarele ke rangwane wa bana ba Mmatshupo. (2)
- 1.1.3 Ya segologolo/segae.  
- Go sa bitšwa dipitšo mošate.  
- Ditaba di dulelwa kgorong.bj.bj. (3)
- 1.1.4 Ke wa kgakanego.  
Mmatshupo o gakantšhitše ba gabo ka go boela gae mola a nyetšwe/Kgoši Khomodi o gakantšhitšwe ke Kgoši Ntshwarele ge a sa tle go mo dikiša mogobo mola a mo laleditše. (3)
- 1.1.5 Ke legato la tšwetšopele moo go tšwelelago dithulano. Ntshwarele o fapana le Mmatshupo ka ge a gana ka bogoši bja monna wa gagwe. (2)
- 1.1.6 Boitshwaro: Mosadi ga se a swanela go hlala le ge a ka apanelwa ke mathata. Sa gagwe ke go kgotlelela bogadi le ge go le boima. (2)
- 1.1.7 Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša go fapana.  
Mohlala: Ke be ke tla mmiletša bakgomana ba mošate/kgoro go mo ahlola. (2)
- 1.1.8 Balekwa ba tla tšweletša maikutlo a go fapana.  
Mohlala: Manyami/Lenyatšo. Ntshwarele ga a šomišane le magoši a mangwe. (2)
- 1.2 1.2.1 O na le pelo ye mpe/O bogale/O šoro. O bolaile ngaka ya gagwe ka lerumo. (2)
- 1.2.2 Ke nako ya bogologolo/selegae. (2)
- 1.2.3 '... fao gona le yena a se ke a senya sebaka sa go mo phuhunya ka lerumo le a bego a tšile go hlakela ka lona ...' Ke thulano ya ka ntle. (3)
- 1.2.4 Lehu la morwa wa Sefatamollo/Go hlokofala ga morwa wa Sefatamollo. (2)
- 1.2.5 Sefatamollo se a iphatela. Motho ge a dira tša bongangele o fetša a tsena mathateng. (2)

**[18]**

- 1.2.6 Balekwa ba tla tšweletša dikarabo tša go fapana.  
Mohlala: Ke wa ntwā/Letšhogo/Poifo/Masetlapelo. Sefatamollo o hlaba ngaka ya gagwe ka lerumo ebile e a hlokofala. (3)
- 1.2.7 Balekwa ba tla tšweletša mabaka a go fapana.  
Mohlala: Ke be ke tla mo tlogela ka ge e se yena a hlotšego lehu. Ke tla mo lebalela ka ge a se a bona gabotse. (1)
- 1.2.8 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.  
Mohlala: Manyami. O nyamišwa ke polao ya ngaka. (2)

**[17]****PALOMOKA YA KAROLO YA A: 35**

**KAROLO YA B: PAPADI/TERAMA****DI ŠITILE PHAAHLA – SN Tseke****POTŠIŠO YA 2**

- 2.1 2.1.1 O re Tlhakolane o kgona kudu mola a sa kgone a šitwa. (2)
- 2.1.2 Tlhakolane ke modulasetulo wa Lekgotla wa bona. (2)
- 2.1.3 Tikologo ke ya sebjalebjae.  
Lefelo ke sekolong. (3)
- 2.1.4 O na le lenyatšo/O rata dintwa. (2)
- 2.1.5 Legato la tšwetšopele. Go rerišwana ka tshepedišo ya lengwalo la dingongorego go ya go hlogo ya sekolo. (3)
- 2.1.6 Ee. Se ka bapalega eupša se na le poledišano ye telele yeo e ka bago tšhitišo sefaleng. (2)
- 2.1.7 Balekwa ba tla tšweletša dikarabo tša go fapana.  
Mohlala: A bohlohleletši. O hlohleletša barutwana go tsenela mogwabo sekolong. (3)  
**[17]**
- 2.2 2.2.1 Thulano ya ka ntle.  
Tlhakolane le morutši Namele ba a lwa. (2)
- 2.2.2 Ke ditlhahlababadi, di tšweletša dimelo tša baanegwa/gore re kwe ditaba ka beng ba tšona/Ke polelo ya mongwadi. (3)
- 2.2.3 Serepelele ke morutiši wa Monawa, Motšhatšha le Tlhakolane/Ke bagwera ba nwa bjala mmogo. (2)
- 2.2.4 • O na le lešoko/kwelobohloko – o šokela morutiši Namele ge a bethwa ke Tlhakolane.  
• O na le leago. O kgala Tlhakolane gore a ka se lwe le morutiši. (4)
- 2.2.5 Boitshwaro: Ge o le morutiši ga wa swanela go amana le barutwana ka ditiro tša go tšwa tseleng. (2)
- 2.2.6 Ke moya wa ntwana. (1)
- 2.2.7 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana:  
Mohlala: Manyami: Ba laetša go se be le tlhompho. (2)
- 2.2.8 Kgoro ya Thuto e tšere sepheto sa go šutišetša Namele sekolong sa Kelahlile. (2)  
**[18]**

**PALOMOKA YA KAROLO YA B: 35**

**KAROLO YA C: KANEGELOKOPANA****POTŠIŠO YA 3****O swere jackpot LE Ngwetši ya mmaMoraka**

- 3.1 3.1.1 • O utolla gore Lenkwane o bolailwe ke bomang.  
• O bolela gore Mologadi o be a ile go bolawa. (4)
- 3.1.2 Megabaru o thwetše sekebekwa go bolaya monna wa gagwe le Mologadi. (2)
- 3.1.3 Ke monna wa Megabaru. (1)
- 3.1.4 Ya ka ntle, dikebekwa di thuntšhana le maphodisa. (3)
- 3.1.5 Ge o dira bobbe sephiring, tšatši le lengwe o tlo utollwa/Sekhukhuni se bonwa ke sebataladi. (2)
- 3.1.6 Ke lefšega. O utolla diphiri tša gagwe le dikebekwa tše a šomago le tšona. (2)
- 3.1.7 Balekwa ba tla tšweletša dikarabo tša go fapana.  
Mohlala: Ee. Toka e phethegile ka ge Megabaru a ile a swarwa. (2)
- 3.1.8 Megabaru ke molwantšhwa; ditiragalo di theilwe godimo ga molwantšhwa, e lego Megabaru. (2)
- [18]**
- 3.2 3.2.1 Go šomišwa pankga go boloka tšhelete.  
Go dirišwa setimela go tšea maeto.  
Go bolelwa ka disutu. (4)
- 3.2.2 Bohodu: Ka gore ke lehodu, o utswitše diaparo tša Moraka, peipi le tšhelete.  
Botsweya: O a fola/kgoga ka bogadi. (2)
- 3.2.3 ... e be e le phoka le letšatši. (1)
- 3.2.4 Ya ka gare, Moraka o ile a se botše mmagwe ka go tšhaba ga mosadi wa gagwe/O ile a di dula ka marago le ge di ile tša mo fiša fišang yela ya kgale. (2)
- 3.2.5 Wa kgakanego, Moraka o timeletšwe ke mosadi le thoto gomme ga a tsebe gore a nyakele kae. (2)
- 3.2.6 Sehloa. Ke thulano ya mafelelo ya Moraka le mosadi wa gagwe ka ge mosadi a tšhabile le thoto le tšhelete ya gagwe. (2)
- 3.2.7 O ile a bolawa. (1)
- 3.2.8 Balekwa ba tla tšweletša dikarabo tša go fapana.  
Mohlala: A manyami, ke nyamišwa ke maitshwaro ao a sego a mabotse a mosadi yo. (3)

**[17]****PALOMOKA YA KAROLO YA C: 35**

**KAROLO YA D: THETO****DIRETO TŠA SESOTHO SA LEBOA – DM Kgobe****POTŠIŠO YA 4****4.1 Moemedi – RM Madiga**

- 4.1.1 Meheleng yela ya kgale o be o le kae?  
O be o le kae wena Moemedi?/  
O be o le kae ke be ke tshwenyega  
Ke tshwenywa ke baloi le dingaka?  
Dikafoko tše di thaletšwego di tlemaganya/kgokaganya dikgopolo tša methalotheto ye mebedi. (2)
- 4.1.2 O tumotše wa pelolebje/o gohlomeditše pelomoya.  
Sešura se kgaogantšha dikarolometara ka dikarolo tše pedi goba go feta. (2)
- 4.1.3 Tshwantšhanyo.  
Go bapetša dilo tše pedi tša go se wele lehlakoreng le tee. Go bapetšwa motho le mobu e le go gatelela kgopolo ye e rilego. (3)
- 4.1.4 Ke ...  
Ke ...  
Ke ...  
Go tlemaganya dikgopolo/go gatelela kgopolo. (2)
- 4.1.5
- Moreti o tšere lebaka le letelele a nyaka thušo go dingaka.
  - Moreti o be a enwa dihlare tša go fapanafapana.
  - Mafelelong a hwetša Moemedi Yo a mo tšwetšego mohola. (3)
- 4.1.6 Ka go boeletša senoko 'ko' ga 6 le 'ti' ga 3 (go gatelela molaetša). (2)
- 4.1.7 Balekwa ba tla tšweletša dikarabo tša go fapana.  
Mohlala: Moya wa lethabo/Phenyo/kholofelo.  
Ga a sa tšhaba moloi ka ge a na le Mošireletši ka dinako ka moka/kholofelo e tlišwa ke moemedi wa gagwe go ya ka tumelo ya gagwe. (3)

**[17]****4.2 Le tlabja ke tše? – Tauatsoala le ba bangwe**

- 4.2.1 Ke thetotsholo. Moreti o sola tšhomišompe ya ditokelo. (2)
- 4.2.2 Poeletšothomi.  
Go boeleditšwe:  
Ba kae ...  
Ba kae ...  
Ba kae ... (3)

- 4.2.3 Methalotheto ye 16.  
Ditematheto tše 4.  
Go na le methalotheto ye metelele le ye mekopana. (Dikarabo tše pedi fela) (2)
- 4.2.4 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.  
Mohlala: Batho ba kwešiše ditokelo gore di sepelelana le maikarabelo.  
Mosadi a hlomphe monna a sa lebelele maemo a gagwe. Banna le bana le bona ba bontšhe tlhomphe bjalo. (2)
- 4.2.5 Wa manyami. Moreti o nyamišwa ke batho ba go dira dilo tša go se loke ba re ba na le ditokelo. (2)
- 4.2.6 ... monna  
... gagwe  
... monna  
... gagwe  
O tliša tlemaganyo ya dikgopolo/mošito. (3)
- 4.2.7 Go gatelela potšišo yeo e nago le karabo kwešišong ya tšhomišo ya ditokelo. Karabo ya ditokelo moreti o na le yona. (2)
- 4.2.8 Bana ba fiwe meputso ge ba ngwadile karabo ye nngwe le ye nngwe gobane ga go na kelelohalo mo temathetong ye. (2)

**[18]**

**PALOMOKA YA KAROLO YA D: 35**  
**PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 70**